

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»

Навчально-науковий інститут архітектури, будівництва та землеустрою
Кафедра архітектури будівель та дизайну

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної роботи

Богдан КОРОБКО

2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«АРХІТЕКТУРА САКРАЛЬНИХ ОБ'ЄКТІВ»

(назва навчальної дисципліни)

Підготовки

Магістра

(назва ступеня вищої освіти)

Освітньої програми

Архітектура будівель і споруд

(назва освітньої програми)

Спеціальності

G17 Архітектура та містобудування

(код і назва спеціальності)

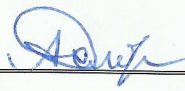
Полтава
2026 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Архітектура сакральних об'єктів» для студентів спеціальності G17 Архітектура та містобудування, другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Складена відповідно до освітньої програми «Архітектура будівель і споруд», 2026 року.

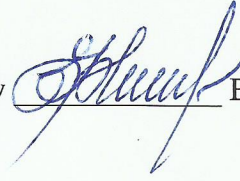
Розробник: Дмитренко А.Ю., доцент кафедри архітектури будівель та дизайну

Погоджено:

Гарант освітньої програми А.Ю. Дмитренко

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри архітектури будівель та дизайну

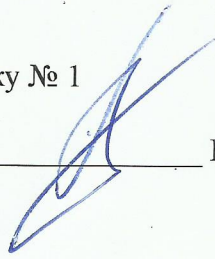
Протокол від «27» 08 2026 року № 1

В.о. завідувача кафедри архітектури будівель та дизайну В.А. Ніколаєнко

«27» 08 2026 року

Схвалено навчально-методичною комісією навчально-наукового інституту архітектури, будівництва та землеустрою

Протокол від «28» 08 2026 року № 1

Голова навчально-методичної комісії В.А. Кириченко

«28» 08 2026 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		Форма здобуття освіти
		денна
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>G Інженерія, виробництво та будівництво</u>	вибіркова
Загальна кількість годин – 90		
Модулів – 1	Спеціальність <u>G17 Архітектура та містобудування</u>	Рік підготовки:
Змістових модулів – 1		1-й
		Семестр
		2-й
	Лекції	
Індивідуальне завдання – курсовий проєкт (КП) за темою «Культурна споруда» – 30 год.	Ступінь вищої освіти <u>магістр</u>	8 год.
		Практичні, семінарські
		16 год.
		Лабораторні
		0 год.
		Самостійна робота
		36 год.
		Індивідуальна робота: 30 год.
	Вид контролю: диференційований залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 24/66

2. Мета навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Архітектура сакральних об'єктів» має на меті надання студентам знань про основи типології і принципи планувальної та образно-композиційної організації сакральних об'єктів.

Вивчення навчальної дисципліни спрямоване на формування у студентів наступних компетентностей: прагнення до збереження навколишнього середовища; здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів); знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності; здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності); здатність аналізувати, розробляти та впроваджувати архітектурно-містобудівні рішення з урахуванням соціально-демографічних, національно-етнічних, природно-кліматичних, інженерно-технічних чинників та санітарно-гігієнічних, безпекових, енергозберігаючих, екологічних, техніко-економічних вимог; здатність розвивати національну та регіональну архітектуру будівель і споруд.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Архітектура сакральних об'єктів» є попередньо опановані дисципліни другого (магістерського) рівня вищої освіти.

4. Очікувані результати навчання з дисципліни

Очікувані програмні результати навчання, на формування яких спрямована навчальна дисципліна, такі: мати спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності у сфері архітектури та містобудування з метою розвитку нових знань та процедур; розуміти і застосовувати у практичній діяльності теоретичні і практичні засади проєктування інноваційних об'єктів містобудування, житлових, громадських, промислових будівель і споруд, реконструкції і реставрації архітектурних об'єктів, методи досягнення раціонального архітектурно-планувального, об'ємно-просторового, конструктивного рішення, забезпечення соціально-економічної ефективності, екологічності, енергоефективності; знати і застосовувати у практичній діяльності законодавство і нормативну базу щодо проведення досліджень та розробки архітектурно-містобудівних проєктів; аналізувати міжнародний та вітчизняний досвід щодо проєктування об'єктів архітектури та містобудування; аналізувати композиційні та художні характеристики об'єктів архітектури у відповідності з чинниками та передумовами їх формування та використовувати результати аналізу в процесі проєктування сучасних об'єктів в історичному середовищі.

Результати навчання повинні бути достатніми для того, щоб після завершення навчання на другому (магістерському) рівні за бажанням продовжити навчання на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом вивчення навчальної дисципліни.

Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати в мінімальну позитивну оцінку числової (рейтингової) шкали.

Сума балів	ЄКТС значення	Оцінка за національною шкалою	Критерій оцінювання	Рівень компетентності
90 – 100	A	Відмінно	Здобувач демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі дисципліни, добре розуміє особливості архітектури сакральних об'єктів. Власні пропозиції здобувача під час виконання практичних завдань підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав при вивченні інших дисциплін.	Високий , що повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі дисципліни.
82 – 89	B	Добре	Здобувач демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає робочій програмі дисципліни, досить добре розуміє особливості архітектури сакральних об'єктів та вміє застосовувати теоретичні положення при виконанні практичних завдань, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною.	Достатній , що забезпечує здобувачу самостійне вирішення основних практичних задач.
74 - 81	C	Добре	Здобувач загалом добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідають робочій програмі дисципліни, загалом розуміє особливості архітектури сакральних об'єктів, використовує для виконання характерних/типових практичних завдань на професійному рівні. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають ускладнення	Достатній , конкретний рівень, за вивченим матеріалом робочої програми дисципліни.
64 - 73	D	Задовільно	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє головні особливості архітектури сакральних об'єктів, проте має певні проблеми з конкретними її аспектами. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача.	Середній , що забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисципліни.

60 – 63	Е	Достатньо	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постановку стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача.	Середній , що є мінімально допустимим у всіх складових навчальної дисципліни.
35 - 59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання екзамєну	Здобувач може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни здобувач виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних робіт в більшості є неправильними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у здобувача відсутні.	Низький , не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни.
0 – 34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Здобувач не допущений до здачі екзамєну.	Незадовільний , здобувач не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни.

6. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є відповідно диференційований залік та курсовий проєкт «Культова споруда», презентації результатів виконаних завдань та досліджень, інші види індивідуальних та групових завдань.

7. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. АРХІТЕКТУРА САКРАЛЬНИХ ОБ'ЄКТІВ

Тема 1. Вступна лекція. Характеристика та аналіз поширеності основних релігій у світі та в Україні. Роль сакральних об'єктів у архітектурі. Еволюція архітектури сакральних об'єктів України.

Практичне заняття № 1.

Тема 2. Типологічна класифікація культових споруд. Методика містобудівної організації мережі культових споруд. Організація ділянки культової споруди.

Практичне заняття № 2.

Практичне заняття № 3.

Тема 3. Функціонально-типологічні та образно-композиційні особливості об'єктів культової архітектури.

Практичне заняття № 4.

Практичне заняття № 5.

Тема 4. Образна і функціональна організація інтер'єрів культових споруд.

Практичне заняття № 6.

Практичне заняття № 7.

Практичне заняття № 8.

8. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Архітектура сакральних об'єктів						
Тема 1. Вступна лекція. Характеристика та аналіз поширеності основних релігій у світі та в Україні. Роль сакральних об'єктів у архітектурі. Еволюція архітектури сакральних об'єктів України.	14	2	2		4	6
Тема 2. Типологічна класифікація культових споруд. Методика містобудівної організації мережі культових споруд. Організація ділянки культової споруди.	24	2	4		8	10
Тема 3. Функціонально-типологічні та образно-композиційні особливості об'єктів культової архітектури.	28	2	4		10	12
Тема 4. Образна і функціональна організація інтер'єрів культових споруд	24	2	6		8	8
Разом за змістовим модулем 1	90	8	16		30	36
Усього годин	90	8	16		30	28

9. Перелік питань для семінарських занять

Тема заняття та перелік питань	Кількість годин
	для денної форми
Семінарські заняття не передбачені	

10. Перелік питань для практичних занять

Тема заняття та перелік питань	Кількість годин
	для денної форми
Практичне заняття №1. Вибір стилістичного напрямку майбутньої проєктної пропозиції вирішення культової споруди, знайомство з проєктними аналогами, робота з літературою. 1. Вибір виду культової споруди для проєктування (християнство, іслам, юдаїзм). 2. Вибір стилістичного напрямку майбутньої культової споруди. 3. Аналіз проєктів-аналогів	2
Практичне заняття №2. Пошук головної ідеї проєктної пропозиції, обговорення її варіантів.	2

1. Пошук ідейно-образної концепції культової будівлі. 2. Визначення можливих варіантів реалізації основної ідеї. 3. Обговорення варіантів реалізації головної ідеї.	
Практичне заняття №3. Погодження головної ідеї проєктної пропозиції вирішення культової споруди. 1. Представлення першого варіанту ескіз-ідеї. 2. Представлення другого варіанту ескіз-ідеї. 3. Вибір з двох представлених варіантів та погодження основної ідеї.	2
Практичне заняття №4. Початок розроблення ескізу проєктної пропозиції. Вирішення генерального плану. 1. Визначення орієнтації культової споруди по сторонах світу (якщо таке передбачається). 2. Організація ділянки відповідно до вимог здійснення релігійних ритуалів. 3. Взаємодія ділянки з оточенням, планування автостоянки, пожежних під'їздів до будівлі, накопичувальних майданчиків для відвідувачів.	2
Практичне заняття №5. Розроблення функціонально-планувального рішення культової споруди. 1. Формування сакрального ядра культової споруди. 2. Формування допоміжних просторів та приміщень культової споруди. 3. Забезпечення вимог безпеки та інклюзивності. Можливе використання підземного простору.	2
Практичне заняття №6. Розроблення вирішення інтер'єру культової споруди 1. Основна ідея організації внутрішнього простору культової споруди. 2. Характерні для певної релігії (релігійної конфесії) елементи інтер'єру. 3. Організація природного освітлення внутрішнього простору культової споруди.	2
Практичне заняття №7. Обговорення ескізу, аналіз помилок, затвердження ескізу. 1. Представлення ескізу. 2. Обговорення ескізу та аналіз допущених помилок. 3. Затвердження ескізу.	2
Практичне заняття №8. Здавання та оцінювання проєктної пропозиції 1. Доповідь-презентація проєкту. 2. Запитання по проєкту і відповіді на них. 3. Обговорення проєкту.	2
Усього	16

11. Перелік питань для лабораторних занять

Тема заняття та перелік питань	Кількість годин
	для денної форми
Лабораторні заняття не передбачені	

12. Самостійна робота

Метою самостійної роботи студента є: навчитися користуватися бібліотечними фондами і каталогами, працювати з історичними та літературними джерелами, складати конспекти, аналізувати матеріал, порівнювати різні наукові концепції та робити висновки.

Основними видами самостійної роботи студентів є опрацювання лекційного матеріалу, вивчення конспекту лекцій та рекомендованої літератури за темою з доповненням конспекту; ознайомлення з роботами методичного фонду кафедри; опрацювання тем курсу, які виносяться на самостійне вивчення, за списком літератури, рекомендованим у робочій навчальній програмі дисципліни; підготовка до практичних занять, відвідування консультацій.

**Питання
для самостійного вивчення студентами**

№ п/п	Перелік питань	Кількість годин
		для денної форми
Змістовий модуль 1. Архітектура сакральних об'єктів		
Тема 1. Вступна лекція. Характеристика та аналіз поширеності основних релігій у світі та в Україні. Роль сакральних об'єктів у архітектурі. Еволюція архітектури сакральних об'єктів України.		
1	Розповсюдженість різних релігій та конфесій в різних регіонах України. Динаміка зміни чисельності їх віруючих	2
2	Іноземні впливи в архітектурі сучасних православних храмів України	2
3	Проблема відновлення національної самобутності в архітектурі українських православних храмів	2
Тема 2. Типологічна класифікація культових споруд. Методика містобудівної організації мережі культових споруд. Організація ділянки культової споруди.		
4	Принципи містобудівної організації мережі культових споруд різних релігій і конфесій у населених пунктах України	2
5	Номенклатура юдейських культових споруд в Україні	2
6	Організація ділянки квартальної та соборної мечетей	2
7	Організація ділянки протестантського комплексу	2
8	Проблеми сусідства культової споруди із житловою забудовою	2
Тема 3. Функціонально-типологічні та образно-композиційні особливості об'єктів культової архітектури.		
9	Архітектура сучасних греко-католицьких храмів України	2
10	Архітектура протестантських храмів, молитовних будинків і комплексів в Україні	2
11	Гендерна сегрегація в культових будівлях різних релігій	2
12	Особливості архітектури ісламських культових споруд України	2
13	Сучасна архітектура синагог України	2
14	Конструктивні рішення сучасних культових споруд	2
Тема 4. Образна і функціональна організація інтер'єрів культових споруд.		
15	Інтер'єр протестантських молитовних будинків	2
16	Вплив канонів ісламу на інтер'єр мечетей	2
17	Відмінності в організації інтер'єру синагоги в ортодоксальному, консервативному та реформістському юдаїзмі	2
18	Особливості складання пояснювальної записки до проєкту культової споруди.	2
	Разом	36

13. Індивідуальне завдання

Виконання курсового проєкту на тему «Культова споруда» кількістю 30 годин. Рекомендації до виконання курсового проєкту наведено у методичній розробці: Дмитренко А.Ю. Методичні вказівки до виконання курсового проєкту на тему «Культова споруда» з навчальної дисципліни «Архітектура сакральних об'єктів» для студентів спеціальності G17 «Архітектура та містобудування» другого (магістерського) рівня вищої освіти денної форми навчання. Полтава: Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2025. 20 с.

14. Методи навчання

Під час викладання дисципліни застосовуються словесні, наочні та практичні методи навчання. Словесні та наочні методи навчання використовуються під час лекцій, індивідуальних і групових консультацій; практичні — під час проведення практичних занять.

Під час проведення лекцій та практичних занять використовуються такі словесні методи як розповідь і пояснення. До числа наочних методів, які застосовуються при викладанні дисципліни, належать: ілюстрація, демонстрація.

Формування *soft skills* у здобувачів вищої освіти відбувається під час виконання завдань на практичних заняттях.

15. Методи контролю

Поточний контроль здійснюється шляхом контрольних письмових опитувань на початку кожної лекції і має на мету перевірку рівня засвоєння студентами матеріалу попередньої лекції, а також оцінки виконання практичних занять на практичних заняттях. Форма проведення поточного контролю під час навчальних занять визначається викладачем, що проводить заняття.

Підсумковий контроль здійснюється у формі диференційованого заліку.

Курсовий проєкт оцінюється окремо за 100-бальною шкалою і оцінка за нього виставляється в окрему відомість.

16. Розподіл балів, які отримують студенти

Схема нарахування балів для денної форми здобуття освіти з навчальної дисципліни «Архітектура сакральних об'єктів» за видами робіт

Види робіт/ контролю	Перелік тем											
	Тема 1		Тема 2			Тема 3			Тема 4			
Контрольні письмові опитування	Лекції											
	1		2			3			4			
	5,5		5,5			5,5			5,5			
Виконання практичних завдань	Практичні заняття											
		1		2	3		4	5		6	7	8
		6		6	6		6	6		6	6	6
Всього за темами	11,5		17,5			17,5			23,5			
Диференційований залік	30											
Всього за ре- зультатами вив- чення навчальної дисципліни	100											
Курсовий проєкт	100											

Шкала та критерії оцінювання відповіді за результатами контрольного письмового опитування

Бали для денної форми здо- буття освіти	Критерії оцінювання
5,5	Відповіді на всі три питання правильні
5	Відповіді на всі три питання загалом правильні, але є незначні неточності

4	Відповіді на два з трьох питань правильні
3	Відповіді на два з трьох питань загалом правильні, але є незначні неточності
2	Відповідь на одне з трьох питань правильна
1	Відповідь на одне з трьох питань правильна, але є незначні неточності
0	Відповіді на всі питання неправильні або ж взагалі відсутні

Шкала та критерії оцінювання виконання практичних завдань

Бали для денної форми здобуття освіти	Критерії оцінювання
6	Виконано завдання практичної роботи в повному обсязі,
4	Виконано завдання практичної роботи із несуттєвими помилками або не в повному обсязі
2	Завдання практичної роботи виконано з суттєвими помилками та не у повному обсязі
0	Завдання практичної роботи повністю не виконані

Шкала та критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти за результатами складання диференційованого заліку у формі тестування

№	Завдання	Бали	Критерії оцінювання
1	Тестування	0-30	Кожна правильна відповідь оцінюється у фіксовану кількість балів ($1 \times 30 = 30$), правильність відповідей перевіряється відповідно до ключа тестів.

Кількість набраних балів за виконаний курсовий проєкт (КП) визначається наступним чином:

№	Оцінка КП (за національною чотирибальною шкалою)	Критерії оцінювання (кількість балів)					Оцінка КП (у балах)
		Загальна ідея	Місто-будівні рішення	Архі-тектурні рішення	Функціо-нально-планувальні рішення	Констру-ктивні рішення	
1	відмінно	20	20	20	20	20	90-100
2	добре	18	18	18	18	17	74-89
3	задовільно	16	14	14	15	15	60-73
4	незадовільно	12	12	12	12	11	0-59

Критерії оцінювання курсового проєкту «Культова споруда»

Кількість балів	Оцінка	Критерій оцінювання
Загальна ідея		
20	Відмінно	Загальна ідея об'єкта оригінальна, відповідає одному із символічних образів, характерних для певної релігії (конфесії). Має сучасний характер, не є простою стилізацією під історичні зразки. Проєкт вирізняється оригінальним підходом, демонструє творчі рішення, інтегровані в сучасний контекст.

18	Добре	Загальна ідея об'єкта оригінальна, але реалізація її не бездоганна. Загалом ідея відповідає одному із символічних образів, характерних для певної релігії (конфесії), але містить певні суперечності. Може містити елементи стилізації, яка не є виправданою з точки зору формування яскравого образу. Проект доволі оригінальний, творчі рішення більшою мірою інтегровані в сучасний контекст.
16	Задовільно	Загальна ідея об'єкта не оригінальна, але певною мірою відповідає характерним символічним образам певної релігії (конфесії). Значною мірою є стилізацією під існуючі зразки культової архітектури (або ж навпаки, образ є невиразним і ніяк не вказує на функціональне призначення будівлі). Проект загалом не відрізняється оригінальним підходом, проте певною мірою вписується в сучасний контекст.
12	Незадовільно	Загальна ідея об'єкта невиразна, не відповідає жодному з символічних образів, характерних для певної релігії (конфесії). Можливо, є просто стилізацією або повторенням традиційних зразків культових будівель певної релігії (конфесії). Проект не вписується у сучасний контекст, практично не демонструє творчих рішень.
Містобудівні рішення		
20	Відмінно	Розташування об'єкту в структурі міста повністю відповідає місцю об'єкта в номенклатурі культових споруд певної релігії (конфесії). Орієнтація будівлі повністю відповідає вимогам релігійних канонів. Організація генерального плану ділянки відповідає вимогам релігійного культу (проведення різного роду церемоній на ділянці, прилеглий до культової споруди), а також нормативним вимогам (організація протипожежних проїздів, нормовані відстані до будівель та інженерних мереж, організація авто- та велопарковок, доступність ділянки для маломобільних груп населення, високий рівень благоустрою ділянки).
18	Добре	Розташування об'єкта в структурі міста загалом відповідає місцю об'єкта в номенклатурі культових споруд певної релігії (конфесії). Орієнтація будівлі не повністю відповідає вимогам релігійних канонів. Організація генерального плану ділянки загалом відповідає вимогам релігійного культу (проведення різного роду церемоній на ділянці, прилеглий до культової споруди), але може обумовлювати певні незручності у використанні. Дотримуються також нормативні вимоги (організація протипожежних проїздів, нормовані відстані до будівель та інженерних мереж, організація авто- та велопарковок, доступність ділянки для маломобільних груп населення). Рівень благоустрою ділянки достатньо високий.
14	Задовільно	Розташування об'єкту в структурі міста лише частково відповідає місцю об'єкта в номенклатурі культових споруд певної релігії (конфесії). Орієнтація будівлі лише частково відповідає вимогам релігійних канонів. Організація генерального плану ділянки не повністю відповідає вимогам релігійного культу (проведення різного роду церемоній на ділянці, прилеглий до культової споруди), і може

		обумовлювати суттєві проблеми у використанні. Не повністю дотримуються також нормативні вимоги (організація протипожежних проїздів, нормовані відстані до будівель та інженерних мереж, організація авто- та велопарковок, доступність ділянки для маломобільних груп населення). Рівень благоустрою ділянки посередній.
12	Незадовільно	Розташування об'єкту в структурі міста не відповідає місцю об'єкта в номенклатурі культових споруд певної релігії (конфесії). Орієнтація будівлі не відповідає вимогам релігійних канонів. Організація генерального плану ділянки не відповідає вимогам релігійного культу (проведення різного роду церемоній на ділянці, прилеглій до культової споруди) і обумовлює практичну неможливість використання за призначенням. Не дотримуються також нормативні вимоги (організація протипожежних проїздів, нормовані відстані до будівель та інженерних мереж, організація авто- та велопарковок, доступність ділянки для маломобільних груп населення). Рівень благоустрою ділянки низький.
Архітектурні рішення		
20	Відмінно	Архітектурна композиція комплексна та гармонійна, яка враховує вимоги релігійних канонів, створюючи естетичний і виразний вигляд будівлі. Архітектура відповідає сучасним тенденціям і має інноваційні рішення. Раціональне та зручне планування всіх приміщень і зон, що відповідає потребам користувачів. Архітектурне рішення створює сильний візуальний образ, використані матеріали, кольори та деталі відповідають загальній концепції. Усі архітектурні рішення є технічно реалізованими та враховують сучасні будівельні стандарти.
18	Добре	Архітектурна композиція добре продумана, але містить незначні упущення, які знижують її гармонійність або естетичну цінність. Планувальні рішення здебільшого відповідають функціональним вимогам, але окремі приміщення можуть бути менш зручними. Проєкт має привабливий зовнішній вигляд, але бракує інноваційності чи продуманих деталей. Рішення реалістичні, але можуть виникнути незначні труднощі під час їх реалізації.
14	Задовільно	Композиція посередня, виглядає стандартною або має недоліки в гармонійності. Є помітні недоліки у плануванні приміщень або зон, що можуть створювати незручності для користувачів. Масштаб не завжди відповідає оточенню або виглядає незбалансовано щодо різних частин комплексу. Проєкт виглядає недостатньо виразно, використані матеріали або деталі можуть виглядати застарілими. Архітектурні рішення можливо реалізувати, але вони вимагають суттєвих технічних доопрацювань.
12	Незадовільно	Композиція не відповідає сучасним стандартам, виглядає хаотично або не має цілісності. Планування непродумане, багато зон і приміщень мають суттєві недоліки, що ускладнюють їх використання. Проєкт виглядає дисгармонійно. Зовнішній вигляд будівлі

		непрезентабельний, деталі та матеріали виглядають застарілими або неестетичними. Архітектурні рішення не враховують технічних вимог і можуть бути нереалістичними для виконання.
Функціонально-планувальні рішення		
20	Відмінно	Функціонально-планувальні рішення повністю відповідають вимогам релігійних канонів та нормативних документів щодо протипожежних вимог (у тому числі вимог щодо організації евакуації), доступності для маломобільних груп населення. Забезпечено чітке функціональне зонування внутрішнього простору будівлі та організацію найкоротших зв'язків у системі функціональних процесів.
18	Добре	Функціонально-планувальні рішення практично повністю відповідають вимогам релігійних канонів та нормативних документів щодо протипожежних вимог (у тому числі вимог щодо організації евакуації), доступності для маломобільних груп населення. Загалом забезпечено чітке функціональне зонування внутрішнього простору будівлі та організацію найкоротших зв'язків у системі функціональних процесів.
15	Задовільно	Функціонально-планувальні рішення не повністю відповідають вимогам релігійних канонів та нормативних документів щодо протипожежних вимог (у тому числі вимог щодо організації евакуації), доступності для маломобільних груп населення. Не повністю забезпечено функціональне зонування внутрішнього простору будівлі та організацію найкоротших зв'язків у системі функціональних процесів.
12	Незадовільно	Функціонально-планувальні рішення не відповідають вимогам релігійних канонів та нормативних документів щодо протипожежних вимог (у тому числі вимог щодо організації евакуації), доступності для маломобільних груп населення. Не забезпечено чітке функціональне зонування внутрішнього простору будівлі та організацію найкоротших зв'язків в системі функціональних процесів.
Конструктивні рішення		
20	Відмінно	Конструктивна система підібрана оптимально, враховує всі вимоги функціональності, архітектури, економічності та сучасні технологічні можливості. Конструкції прості й логічні, забезпечують оптимальне використання матеріалів і трудових ресурсів. Проєкт відповідає сучасним нормам (ДБН). Конструктивні рішення органічно поєднані з архітектурною концепцією та не обмежують естетичний вигляд. Застосовано сучасні матеріали й інноваційні конструктивні технології, що підвищують ефективність і довговічність будівлі. Чітко представлені креслення із зазначенням усіх технічних параметрів.
17	Добре	Система підібрана раціонально, але можливі мінімальні покращення у виборі матеріалів чи технологій. Конструктивні рішення здебільшого раціональні, але є незначні втрати ефективності. Конструкції добре вписуються в архітектурний вигляд, але є невеликі обмеження для архітектури. Використані сучасні рішення, але без істотної інноваційності. Креслення й схеми достатньо деталізовані, але може бракувати другорядних технічних параметрів (наприклад не вказані деякі

		розміри, позначки на розрізах, тощо).
15	Задовільно	Конструктивне вирішення будівлі загалом враховує функціональне призначення та об'ємно-просторову композицію, але має недоліки, які знижують її ефективність або економічність. Конструкції виглядають громіздкими, нераціональними, або не забезпечують ефективного використання матеріалів. Конструкції частково обмежують архітектурну концепцію або створюють дисбаланс між архітектурою та конструктивною системою. Використані стандартні матеріали та технології без інноваційного підходу (енергоефективності). Креслення представлені, але мають помітні недоліки в деталізації або ясності.
11	Незадовільно	Конструктивна схема будівлі не враховує її функціонально-планувальне та архітектурно-композиційне вирішення, не відповідає вимогам економічності чи сучасним стандартам. Конструктивні рішення громіздкі, нераціональні й створюють значні втрати матеріалів і ресурсів. Проект не забезпечує стійкість будівлі до впливів, існує ризик технічної небезпеки. Конструкції суперечать архітектурній концепції та значно обмежують її. Використано застарілі матеріали й технології, які не відповідають сучасним стандартам. Креслення конструктивних рішень відсутні або представлені з грубими помилками.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

100-бальна рейтингова система оцінювання	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A – відмінно	5 – відмінно
82 – 89	B – дуже добре	4 – добре
74 – 81	C – добре	
64 – 73	D – задовільно	
60 – 63	E – достатньо	3 – задовільно
35 – 59	FX – незадовільно з можливістю повторного складання	2 – незадовільно
0 – 34	F – незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Правила модульно-рейтингового оцінювання знань

Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів, із них до 70 балів студент може отримати впродовж семестру, решта 30 балів припадає на підсумковий контроль – диференційований залік.

1. Поточний контроль. Бали, отримані впродовж семестру, за видами навчальної діяльності розподіляються наступним чином:

– контрольні опитування – до 22 балів (до 5,5 балів за кожне: відсутність під час проведення контрольного опитування без поважної причини або отримання оцінки «незадовільно» – 0 балів, отримання оцінки «задовільно» – 1–2 бали, «добре» – 3–4 бали, «дуже добре» – 5 балів, «відмінно» – 5,5 балів);

– оцінка роботи на практичних заняттях – до 48 балів (до 6 балів за кожне: відсутність під час проведення практичного заняття без поважної причини або отримання оцінки «незадовільно» – 0 балів, отримання оцінки «задовільно» – 2 бали, «добре» – 4 бали, «відмінно» – 6 балів).

Присутність на лекціях і практичних заняттях не оцінюється в балах. Пропуски занять підлягають обов'язковому відпрацюванню в індивідуальному порядку під час консультацій. Пропущене заняття має бути відпрацьоване впродовж двох наступних тижнів, при тривалій відсутності студента на заняттях з поважної причини встановлюється індивідуальний графік відпрацювання пропусків, але не пізніше початку екзаменаційної сесії.

Студентам, що пропустили заняття з поважних причин, надається можливість написати пропущені контрольні роботи без пониження оцінки або відпрацювати практичні заняття.

Курсовий проєкт, виконаний без контролю викладача, до розгляду й оцінювання не приймається. У таких випадках завдання на виконання курсового проєкту анулюється і видається нове.

Студент, який повністю виконав програму навчальної дисципліни і отримав достатню рейтингову оцінку (не менше 35 балів), допускається до підсумкового контролю з дисципліни.

2. Підсумковий контроль. Підсумковим контролем є диференційований залік. Він здійснюється відповідно до вимог «Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка».

Курсовий проєкт оцінюється окремо за 100-бальною шкалою і оцінка за нього виставляється в окрему відомість.

17. Методичне забезпечення

1. Дмитренко А.Ю. Методичні вказівки до самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни «Архітектура сакральних об'єктів» для студентів спеціальності G17 «Архітектура та містобудування» другого (магістерського) рівня вищої освіти денної форми навчання. Полтава: Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2026. 10 с.

2. Дмитренко А.Ю. Методичні вказівки до виконання курсового проєкту на тему «Культова споруда» з навчальної дисципліни «Архітектура сакральних об'єктів» для студентів спеціальності G17 «Архітектура та містобудування» другого (магістерського) рівня вищої освіти денної форми навчання. Полтава: Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2025. 20 с.

18. Рекомендована література

Базова

1. Аль-Фарукі І.Р., Аль-Фарукі Л.Л. Атлас ісламської культури. Київ : Сафран, 2025. 624 с.
2. Дмитренко А.Ю. Архітектура сакральних об'єктів: курс лекцій. Полтава: Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2024. 120 с.
3. Зволинський А. Ілюстрований словник символів. К. : Свічадо, 2024. 222 с.
4. Мартишин Д.С. Українське Православ'я. Сьогодення. К.: Ліра-К, 2022. 96 с.
5. Прибега Л. Дерев'яні церкви України. К. : Мистецтво, 2020. 192 с.; іл.
6. Протеро С. Вісім релігій, що панують у світі: чому їхні відмінності мають значення. Пер. з англ. В'ячеслав Пунько; 6-те вид. К. : Видавництво Букшеф, 2024. 424 с.
7. Слепцов О.С. Архітектурне проектування і реконструкція православних храмів: підручник для ВНЗ / Українська академія архітектури, Київський національний університет будівництва та архітектури, Науково-проектне архітектурне бюро ЛІЦЕНЗіАРХ. – К.: А+С, 2014. 272 с., іл.

Допоміжна

1. Ivashko Y., Dmytrenko A. Historical background and peculiarities of mosques construction in Iran such as the basement of their restoration. Wiadomości Konserwatorskie – Journal of Heritage Conservation. 2020. No. 63. P. 46 – 53.

2. Sleptsov O., Ivashko Y., Dmytrenko A., Krupa M. The contemporary churches in the natural environment: modernization of landscape traditions. *Landscape Architecture and Art*. 2021. Volume 19, No. 19. P. 121–130.
3. Orlenko M., Buzin I., Ivashko Y., Dmytrenko A., Kuśnierz–Krupa D., Mykhailovskyi D., Belinskyi S., Urakina A. Reproduction and Restoration of Iconostases of Ukrainian Churches. *International Journal of Conservation Science*. 2023. Volume 14, Issue 2. P. 511–526.
4. Sulayman M., Ivashko Y., Afshariazad S., Dmytrenko A., Paprzyca K., Safronova A., Safronova O., Yevdokimova T. Specific Issues of Conservation and Restoration of Libya Mosques (7th Century – 1815). *International Journal of Conservation Science*. 2024. Volume 15, Issue 2. P. 861 – 878.

19. Інтернет-ресурси

1. Сторінка курсу на платформі Moodle : <https://dist.nupp.edu.ua/course/view.php?id=1034>
2. Релігійно-інформаційна служба України. <https://risu.ua/>
3. The Religious Studies Project: <https://www.religiousstudiesproject.com/>